

Trendy živočišné výroby ve světě

Prof. Ing. Miloslav Pour, DrSc.

Katedra chovu prasat a drůbeže, ČZU v Praze

Rozvoj živočišné výroby ve světě je neustále ovlivňován vývojem světové spotřeby a produkce masa a dále úrovní obchodu u této komodity, na což jednotlivé země světa reagují různým způsobem. Státními politikami "sešněrovaný" světový zemědělský obchod se jen velice pozvolna vydává na neprobádanou cestu liberalizace. Ačkoliv se dohoda o zemědělství v rámci Uruguayského kola GATT neminula účinkem, její praktický dopad se přesouvá do dlouhodobější perspektivy.

Trend

Dosavadní vývoj totiž neslibuje dle poslední zprávy OECD, že by světová obchodní dohoda mohla mít výraznější krátkodobý vliv na zahraniční agrární obchod, ani na domácí zemědělskou politiku signatářských zemí z Marrákeše. Důvodem jsou zejména změny v míře subvencí na začátku 90. let, které dohoda nezohlednila a také šestileté pozvolné období její implementace. Obchodní koncese sice uvolnily prostor pro oživení exportu některých komodit, avšak praktická liberalizace agrárního obchodu bude celkem dlouhodobější záležitostí.

Za této situace lze pozitivně hodnotit roli České republiky hlavně v rámci účastnických zemí CEFTA, kde v agrárním obchodě od příštího roku dojde ke snížení celních sazeb u řady zemědělských komodit. V příštím období v agrárním sektoru budou jistě využity i nově získané zkušenosti z členství naší republiky v Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj OECD, jejíž sídlo je v Paříži.

Rozvoj jednotlivých odvětví živočišné výroby ve světě bude v příštích letech rovněž výrazněji ovlivňován tzv. ekologizací této výroby, což bude vyžadovat mimo jiné i změny v dosavadním myšlení zemědělců pokud jde např. o techniku a technologii chovu jednotlivých druhů hospodářských zvířat s ohledem na platnost nově přijatých zákonů na ochranu zvířat, ochranu životního prostředí, o odpadech a jejich likvidaci a podobně.

Vzhledem k tomu, že Česká republika si teprve tvoří svůj agrární program do roku 2000 na úseku živočišné výroby, je nutné znát trendy předpokládané světové spotřeby, produkce a obchodu jednotlivých druhů masa v příštích 5 letech.

Spotřeba - produkce - prognóza

V tab. 1 je uvedena předpokládaná spotřeba masa na 1 obyvatele do roku 2000. Z této tabulky je zřejmé, že roční nárůst světové spotřeby všech druhů masa na 1 obyvatele v příštích letech se zpomalí a bude činit 0.4% proti předchozím letům, kdy byl 1.1%. Světová spotřeba hovězího masa bude i nadále klesat, což je vážným varováním pro všechny producenty této komodity z hlediska jejich budoucí ekonomické prosperity. Podle FAO se rovněž předpokládá jenom mírný nárůst spotřeby vepřového, drůbežího a skopového i koziho masa v porovnání s předchozími lety. Za povšimnutí stojí i předpokládané vývojové trendy ve spotřebě jednotlivých druhů masa mezi tzv. rozvinutými a rozvojovými zeměmi světa.

V tab. 2 je uvedena předpokládaná světová produkce jednotlivých druhů masa do roku 2000. Roční celková světová produkce všech druhů masa v tomto období se bude zvyšovat pouze o cca 2%, přičemž u hovězího masa bude nárůst o 0.8%, u masa vepřového o 2.2%, u drůbežího o 3.7% a u skopového a koziho masa o 2.0%. V rozvinutých zemích u komodity hovězí maso v příštích pěti letech se očekává stagnace jeho produkce.

V návaznosti na předchozí dvě tabulky v tab. 3 je uvedena prognóza vývoje světového obchodu s masem do roku 2000. Z této tabulky vyplývá, že proti předchozímu období se v příštích 5 letech očekává pokles ročního procentuálního nárůstu dovozu a vývozu u většiny druhů masa kromě skopového a koziho. Podle OECD se předpokládá průměrné roční zvýšení obchodu s masem do roku 2000 kolem 2%. Na celkovém exportu s masem svůj podíl v příštích letech by měla zvýšit Austrálie a USA a naopak snížit EU. Podle OECD světová obchodní dohoda jen mírně ovlivní světové ceny zemědělských komodit a jejich růst do roku 2000 podmíní spíše jiné faktory (ekonomická bilance nečlenů OECD).

Tab.1. Předpokládaná spotřeba masa na 1 obyvatele do roku 2000

Druh masa	Spotřeba masa na 1 obyvatele				Celkový dovoz masa v pokrytí spotřeby	
	Růst spotřeby		Růst		v %	
	v kg/rok		spotřeby v %/rok		v %	
	1987-89	2000	1987-89	2000	1987-89	2000
<u>Maso celkem:</u>						
svět	31,8	33,5	1,1	0,4	9,1	9,3
rozvojové země	13,1	20,0	3,0	1,9	5,6	6,1
rozvinuté země	81,7	84,9	1,0	0,3	11,3	12,0
<u>Hovězí maso:</u>						
svět	9,9	9,0	-0,7	-0,8	12,6	13,8
rozvojové země	4,2	4,6	0,5	0,8	8,6	12,7
rozvinuté země	28,2	25,6	-0,3	-0,8	14,6	14,5
<u>Vepřové maso:</u>						
svět	12,8	13,6	1,8	0,5	7,2	6,5
rozvojové země	7,1	9,0	4,7	2,5	1,8	2,2
rozvinuté země	31,2	31,1	1,2	0,0	11,0	11,1
<u>Drůbeží maso:</u>						
svět	7,2	9,1	3,0	1,9	6,5	8,1
rozvojové země	3,5	4,9	4,4	3,0	7,5	5,3
rozvinuté země	19,3	25,3	3,1	2,2	6,0	10,1
<u>Skopové a kozi maso:</u>						
svět	1,7	1,8	0,5	0,3	13,6	15,0
rozvojové země	1,3	1,5	0,9	0,9	7,7	13,5
rozvinuté země	3,0	3,0	0,6	-0,1	18,9	17,9

Pramen: FAO

Tab.2. Předpokládaná produkce masa do roku 2000

Druh masa	Celová produkce v mil. tun		Předpokl. růst produkce v %/rok	
	Skutečnost	Předpoklad	Skutečnost	Předpoklad
	1987-89	v roce 2000	1987-89	v roce 2000
<u>Maso celkem:</u>				
svět	162,8	210,3	2,9	2,2
rozvojové země	62,0	98,0	5,1	3,9
rozvinuté země	100,8	112,3	1,8	0,9
<u>Hovězí maso:</u>				
svět	51,1	56,5	1,0	0,8
rozvojové země	16,6	21,8	2,2	2,3
rozvinuté země	34,5	34,7	0,5	0,0
<u>Vepřové maso:</u>				
svět	65,8	84,4	3,6	2,2
rozvojové země	27,6	44,7	7,0	4,1
rozvinuté země	38,2	40,7	1,8	0,5
<u>Drůbeží maso:</u>				
svět	37,0	57,0	4,4	3,7
rozvojové země	12,9	24,6	6,8	5,5
rozvinuté země	24,1	32,4	3,8	2,5
<u>Skopové a kozí maso:</u>				
svět	9,0	11,4	2,3	2,0
rozvojové země	4,0	6,8	3,0	2,8
rozvinuté země	4,1	4,5	1,6	0,9

Pramen: FAO

Tab.3. Předpokládaný obchod s masem do roku 2000

Druh masa	IMPORT				EXPORT			
	Množství v mil.t		Růst v %/rok		Množství v mil.t		Růst v %/rok	
	Skutečnost	Předpok	Skutečnost	Předpok	Skutečnost	Předpok	Skutečnost	Předpoklad
	1987-89	r. 2000	1987-89	r. 2000	1987-89	r. 2000	1987-89	r. 2000
<u>Maso celkem:</u>								
svět	14,7	19,4	3,7	2,3	14,7	19,4	3,7	2,3
rozvojové země	3,5	6,1	5,0	4,7	2,9	4,6	3,0	3,9
rozvinuté země	11,2	13,2	3,3	1,4	11,8	14,8	3,8	1,9
<u>Hovězí maso:</u>								
svět	6,4	7,7	2,0	1,5	6,4	7,7	2,0	1,5
rozvojové země	1,4	2,9	3,3	6,2	1,6	1,7	-0,1	0,6
rozvinuté země	5,0	4,8	1,7	-0,4	4,8	6,0	2,8	1,7
<u>Vepřové maso:</u>								
svět	4,7	5,5	5,6	1,2	4,7	5,5	5,5	1,2
rozvojové země	0,5	1,0	8,6	4,7	0,7	1,0	8,9	3,5
rozvinuté země	4,2	4,5	5,3	0,6	4,0	4,5	5,1	0,8
<u>Drůbeží maso:</u>								
svět	2,4	4,6	6,7	5,5	2,4	4,6	6,7	5,5
rozvojové země	1,0	1,3	6,1	2,1	0,5	1,6	13,4	9,9
rozvinuté země	1,4	3,3	7,2	7,4	1,9	3,0	5,5	3,9
<u>Skopové a kozí maso:</u>								
svět	1,2	1,7	1,9	2,9	1,2	1,7	1,9	2,9
rozvojové země	0,4	1,0	4,1	5,7	0,1	0,4	2,0	7,1
rozvinuté země	0,8	0,7	0,6	0,3	1,1	1,3	1,9	2,1

Pramen: FAO